

Klimat-och näringslivsdepartementet

Vår referens/dnr:
Michelle Tun von Gyllenpalm

Energienheten

Vår referens: 2025-6

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Osman Djibril

Er referens/dnr: KN2024/02514

osman.djibril@regeringskansliet.se

Svenskt Näringslivs remissyttrande om Betänkandet Vindkraft i havet – En övergång till ett auktionssystem (SOU 2024:89)

Svenskt Näringsliv har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet om en övergång till ett auktionssystem för havsbaserad vindkraft och vill anförda följande:

Svenskt Näringsliv välkomnar utredningens förslag och instämmer att dagens ordning för havsbaserad vindkraft inte är ändamålsenlig. För att Sverige ska kunna nå sina klimatmål och företagen ska kunna vara fortsatt konkurrenskraftigt behövs ny fossilfri elproduktion. I ett första steg kommer vindkraften behöva byggas ut fram till år 2030. Svenskt Näringsliv instämmer med utredningens konstaterande att en stor del av all havsbaserad vindkraft i Europa byggts inom auktionssystem, och att dessa system varit sammankopplade med någon form av statlig prissäkring.

Sammanfattning

Dagens regelverk hämmar utbyggnaden av havsbaserad vindkraft. Svenskt Näringsliv välkomnar ambitionen att ta itu med problematiken via ett auktionssystem. Utredningens förslag behöver dock kompletteras i nästa steg för att främja utbyggnad av kraftslaget.

Svenskt Näringsliv instämmer i utredningens bedömning att det för närvarande helt eller i huvudsak saknas tillräckliga marknadsförutsättningar för investeringar i havsvindsprojekt.

Svenskt Näringsliv anser därför att det bör utredas hur investeringar i ny fossilfri elproduktion som i kombination med lagerlösningar och modern teknik kan leverera systemvärde skulle kunna kvalificera sig för en finansieringsmodell.

Synpunkter på utredningen

Den havsbaserade vindkraftens roll i framtidens elsystem har potential, men beror i första hand på tidplanen och kostnaden för utbyggnad av ny kärnkraft, samt hur mycket landvind som är politiskt möjlig att bygga.

Svenskt Näringsliv har sedan tidigare belyst behovet av en övergång till ett auktionsbaserat förfarande i rapporten Startprogram för mer vindkraft¹. I rapporten framhålls utmaningar som även berörs i betänkandet; bland annat komplexa och ineffektiva tillståndprocesser, avsaknad av statlig planering och bristande incitament för projektörer. Utredningens förslag kopplat till nämnda problemområden är genomarbetade, med lärdomar från andra länder, men behöver kompletteras med ytterligare åtgärder i nästa steg för att möjliggöra utbyggnad av havsbaserad vindkraft.

Det är viktigt att skapa förutsättningar för att utbyggnaden av havsbaserad vindkraft går i takt med en ökad efterfrågan på el. Det är osäkert när ett auktionssystem skulle kunna vara på plats. Fokus behöver därför läggas på att skapa förutsättningar för tillståndsgivna projekt, och projekt i tillståndsfas att realiseras för att åstadkomma en utbyggnad i nivå med efterfrågan de närmaste 10 åren.

För att havsvindsparker ska kunna anläggas är det, liksom för all annan kraftproduktion viktigt med förenklingar i tillståndprocesserna. Antalet inblandade myndigheter för havsbaserad vindkraft behöver minska. En tydlig ansvarsfördelning och ökad samordning mellan berörda myndigheter och departement är nödvändiga för att påskynda och effektivisera tillståndprocessen. Med hänsyn till att det i första hand är befintliga projekt som kan leverera el till år 2030 är det också av stor vikt att regelförbättringsåtgärder vidtas så snabbt som möjligt. Detta gäller såväl de föreslagna åtgärderna som Miljötillståndsutredningens förslag om ny prövningsorganisation och nytt prövningssystem.

¹ [Startprogram för mer vindkraft](#)

För projekt som kan komma till på längre sikt är införandet av en särskild auktionsmyndighet som samordnar processen, där en betydande del av villkoren för projekteringen regleras i koncessionsvillkor i stället för i lag och föreskrifter, ett välkommet steg mot en mer strömlinjeformad hantering.

Övergången till ett auktionssystem

De risker som kan följa av ett skifte till auktionsförfarande – till exempel att befintlig utveckling och projektering av havsbaserad vindkraft avstannar måste undvikas. Förändringar av spelregler väcker alltid en oro och ökar den politiska risken som investerarna tar. Det är avgörande att ett auktionssystem för havsbaserad vind präglas av förutsägbarhet och tar hänsyn till pågående projekteringar.

Riskdelning

Svenskt Näringsliv konstaterar att utredningen anser att endast alternativ 3, med statlig prissäkring eller liknande åtaganden, bedöms kunna leda till en utbyggnad av betydelse inom överskådlig framtid.

I det fall en riskdelningsmodell införs för att ge incitament till utbyggnad av havsvind anser Svenskt Näringsliv att flera faktorer behöver beaktas. En bred teknikportfölj innebär i sig en riskminimering i systemet. Storskalig elproduktion, däribland havsbaserad vindkraft, bör därför kunna kvalificera sig för statlig riskdelning, under vissa förutsättningar. Förslagsvis kan sådan teknikneutral mekanism utformas med ett tak för tillförd kapacitet samt ställa krav på systemvärde utifrån de behov som finns över tid. Det bör utredas hur investeringar i ny fossilfri elproduktion – som i kombination med lagerlösningar och modern teknik skulle kunna kvalificera sig för en finansieringsmodell.

Införandet av ett sådant stöd bör beakta Elmarknadsutredningen samt uppdraget om incitament för större effektbidrag från intermittent kraftproduktion. Vidare bör finansiering och riskdelning i en teknikneutral modell stå i relation till det värde som elproduktionen tillför kraftsystemet i termer av kostnadseffektivitet, fossilfrihet, planerbarhet, storskalighet, leveranssäkerhet, systemstabilitet och andra systemvärden. En teknikneutral modell bör också beakta påverkan på behovet av att bygga ut transmissionsnätet och grunda sig på mätbara variabler såsom capture rate och kapacitetsfaktor. Den pågående elmarknadsutredningen samt de två myndighetsöverskridande uppdragen som tilldelats Svenska kraftnät, Energimyndigheten och Energimarknadsinspektionen – gällande uppdaterade tekniska specifikationer för intermittent elproduktion samt incitament för bättre effektbidrag från intermittent kraftproduktion – är viktiga delar i detta.

Svenskt Näringsliv har tagit fram scenarioanalyser² och policyrekommendationer³ för framtidens elsystem. Resultaten visar att framtidens konkurrenskraftiga elsystem behöver inkludera alla fossilfria kraftslag. Det är prioriterat att fortsätta arbetet med att ta bort hinder för utbyggnaden av fossilfri elproduktion till år 2045. Den havsbaserade vindkraftens roll i framtidens system är potentiellt stor, men beror i första hand på tidplanen och kostnaden för kärnkraften, samt hur mycket landvind som är politiskt möjlig att bygga. Samtidigt handlar det inte enbart om att bygga ny elproduktion och nya elnät, utan också om att välja rätt platser, nyttja kraftsystemet effektivt och säkerställa både flexibilitet och energilagring. Kraftsystemet måste betraktas och behandlas som en helhet och utgå från ett användarperspektiv. Mot denna bakgrund anser Svenskt Näringsliv att en diversifierad elproduktion, där alla fossilfria kraftslag ryms, är det bästa alternativet för att trygga Sveriges elförsörjning. Ett ensidigt fokus på en teknik kan leda till höga risker om kostnaderna för systemet ökar mer än förväntat. Investeringar i en bredare mix av elproduktion sprider ut riskerna. En teknikneutral strategi, där samtliga fossilfria kraftslag ges möjlighet att bidra till planeringsmålet om 300 TWh, säkerställer ekonomiskt hållbar utveckling och resiliens mot osäkerheter och oförutsedda händelser på marknaden.

Michelle Tun von Gyllenpalm
Expert Energipolicy
Svenskt Näringsliv

² [Kraftsystem Robust för 300 TWh](#)

³ [Kraftsystem 2050 - policyrekommendationer](#), [Startprogram för ny kärnkraft](#), [Startprogram för mer vindkraft](#), [Startprogram för utvecklad vattenkraft](#), [Startprogram för elnät](#)